

Національний університет
водного господарства та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут будівництва і архітектури
Кафедра архітектури і середовищного дизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк

« ____ » _____ 2017 р.

Національний університет
водного господарства та природокористування

03-08-06

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Program of the Discipline

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ METHODOLOGY OF SCIENTIFIC RESEARCHES

(назва навчальної дисципліни)

(name of the discipline)

спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»

specialty 191 «Architecture and Urban-planning»

Рівне – 2017

Національний університет

Робоча програма «Методологія наукових досліджень» для студентів спеціальності 191 «Архітектура та містобудування». – Рівне: НУВГП, 2017. – 16 с.

Розробник: Ричков П.А., д. арх., професор кафедри архітектури та середовищного дизайну

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри архітектури та середовищного дизайну

Протокол від < ___ > _____ 20 __ року № ___

Завідувач кафедри архітектури та середовищного дизайну
_____ (О.Л. Михайлишин)

Схвалено методичною комісією за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування»

Протокол від < ___ > _____ 20 __ року № ___

Голова методичної комісії _____ (О.Л. Михайлишин)

© Ричков П.А., 2017 рік
© НУВГП, 2017 рік

ВСТУП

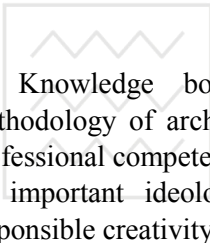
Анотація

Знання конкретних наукових методів та загальної методології архітектурної діяльності виступають не лише невід'ємним чинником формування професійної компетентності майбутнього архітектора а й важливою світоглядною передумовою плідної, усвідомленої, соціально відповідальної творчості.

Програма розрахована на студентів, які закінчили навчання на рівні бакалаврської підготовки, для подальшого поглиблення фахових знань та вмій магістерського ступеня.

Курс має комплексний, міждисциплінарний характер.

Ключові слова: наука, методика, методологія, архітектура, містобудування, прогрес, архітектурна творчість.

Abstract

Knowledge both of specific research methods and general methodology of architectural activities is not only an essential factor of professional competence's formation for a future architect but also serves as an important ideological premise of fruitful, conscious and socially responsible creativity.

The program is designed for students who have completed their training at the level of bachelor-studies, and now are deepening their professional knowledge and skills at the level of master-degree.

The course has an integrated, interdisciplinary nature.

Keywords: science, method, methodology, architecture, urban design, progress, architectural creativity.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 19 Архітектура	Нормативна
Модулів – 2	Спеціальність 191 Архітектура та містобудування	Рік підготовки
Змістових модулів –		5-й
Індивідуальні навчально-дослідні завдання: згідно узгодженого вибору студента.		Семестр
Загальна кількість годин – 90		10-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 індивідуальні завдання - 3 самостійної роботи студента – 3	Рівень вищої освіти: магістр	16 год
		Практичні
		14 год
		Самостійна робота
		30 год
		Індивідуальні завдання: 30 год
		Курсова робота –
Вид контролю: залік		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%): 33% до 66%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу «Методологія наукових досліджень» полягає в узагальненні та у пошуку шляхів вирішення найбільш актуальних питань архітектурної теорії та практики, що стоять сьогодні на порядку денному перед архітектурною професією як на вітчизняному, так і на загальносвітовому рівні. Навчальна дисципліна є аналітично-теоретичною і водночас творчо орієнтованою.

Завдання дисципліни полягають в ознайомленні з основами методології наукових досліджень в цілому і в архітектурі зокрема; в засвоєнні основ системного аналізу, базисних теоретичних підходів та принципів проведення досліджень; в формуванні принципів понять та теоретичних методів в дослідженнях архітектурно-містобудівного характеру.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- історико-теоретичні, соціальні, економічні, технологічні і т.п. витoki та головні завдання сучасних наукових досліджень в архітектурі, середовищному дизайні та містобудуванні;
- понятійно-термінологічний апарат, дотичний до вищеназваної проблематики;
- основні напрямки актуальних наукових розробок в галузі архітектури та містобудування в сучасних умовах;
- принципів підходи і методологічні особливості вирішення наукових проблем в різних аспектах та на різних таксономічних рівнях;
- найбільш значимі здобутки в новітній архітектурно-містобудівній теорії та їх значення для вирішення проблем сучасної архітектури.

вміти:

- самостійно проводити науково-інформаційний пошук за

- використовувати отримані знання для виявлення та усвідомлення існуючих наукових проблем в архітектурній діяльності;
- визначати принципові методологічні та методичних підходи для оптимального вирішення наукових та творчих завдань;
- самостійно ставити, формулювати конкретні проблемні питання і розробляти організаційні заходи для їх розв'язання;
- опрацьовувати отримані дослідницькі результати, робити висновки і узагальнення, пропонувати практичні рекомендації;
- готувати до публікації наукові доповіді, реферати, тези до наукових конференцій, статті, повідомлення, тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Тема 1. Історичний розвиток науки

Зародження науки. Наука і релігія. Наука і історичний досвід. Вітрувій і його трактат. Філософські підвалини науки. Доба Просвітництва. Видатні наукові відкриття. Наука і технічний прогрес в 19 ст. Наука і суспільний прогрес в 20 ст.

Тема 2. Поняття, цілі і форми наукової діяльності.

Етапи розвитку. Сучасні поняття наукової діяльності. Види і напрямки наукової діяльності. Цілі та завдання. Наука і суспільний прогрес. Наука і виробництво. Фундаментальні і прикладні науки. Роль особистості.

Тема 3. Організації сучасної науки в Україні і за кордоном.

Основні напрямки наукових досліджень. Наука і пізнання природи. Наука і суспільний прогрес. Наука і політика. Наука і мистецтво. Наука і освіта. Етика і доброчесність наукової роботи. Економіка науки. Наукові праці і публікації. Дисертаційні праці. Наука і майбутнє земної цивілізації.

Змістовий модуль 2. МЕТОДИ АРХІТЕКТУРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 4. Методика історико-архітектурних досліджень.

Об'єкт та предмет архітектурного дослідження.

Міждисциплінарні дослідження. Основні напрямки наукових досліджень в архітектурі. Наукові праці і публікації. Архітектурна критика і публіцистика. Етика наукової роботи. Її особливості в архітектурі. Архітектурна критика і публіцистика.

Тема 5. Методика історико-урбаністичних досліджень.

Передумови системного розселення. Параметризація систем розселення. Надобласні та надрайонні територіальні системи розселення. Природно-рекреаційні системи (підсистеми). Значення регіональної політики. Сучасний досвід регіонального планування. Сучасний стан містобудівних знань в контексті еволюції. Тенденції регіоналізації України. Архітектурні властивості містобудування. Макро- і мікроурбаністика.

Тема 6. Методи та напрямки архітектурно-типологічних досліджень

Поняття архітектурної типології і її роль в сучасному архітектурному проектуванні. Об'єкт та предмет типологічного дослідження. Методи та принципи типологічної класифікації будівель і споруд. Типологічні особливості

Тема 7. Методи ресурсо- та енергозбереженняв архітектури

Основні напрямки економії матеріальних ресурсів в проектуванні і будівництві. Сучасні ресурсоекономні будівельні матеріали та конструкції. Основні напрямки енергозберігаючих технологій в архітектурі та будівництві. Використання сонячної енергії, вітрової, гідро-механічної. Підвищення теплозахисних властивостей огорожуючих конструкцій. Вернакулярне будівництво.

Тема 8. Архітектурна наука в контексті суспільних проблем

Архітектурна екологія. Соціальні аспекти адвокативного проектування. Архітектура і сучасне суспільство. Партиципативна архітектура. Архітектурна іконологія. Архітектура і влада. Архітектура і бізнес. Архітектурна спадщина і проблеми її охорони. Людина в архітектурному середовищі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна та індивід.робота	Всього
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Загальні відомості про наукову діяльність				
Тема 1. Історичний розвиток науки	2	-	4	6
Тема 2. Поняття, цілі і форми наукової діяльності	2	2	6	10

Тема 3. Організація сучасної науки в Україні за кордоном.	2	2	6	10
Разом за змістовим модулем 1	6	4	16	26
Змістовний модуль 2. Методи архітектурних досліджень				
Тема 4. Основні напрямки сучасних архітектурних досліджень.	2	2	8	12
Тема 5. Методика історико-містобудівних досліджень.	2	2	9	12
Тема 6. Методи та напрямки типологічних досліджень	2	2	9	12
Тема 7. Методи ресурсо- та енергозбереження в архітектурі	2	2	9	14
Тема 8. Архітектурна наука в контексті суспільних проблем	2	2	9	14
Разом за змістовим модулем 2	10	10	44	64
Усього годин	16	14	60	90

5. Теми практичних та семінарських занять

1. Законодавство про наукову діяльність в архітектурі.

2. Основні положення підготовки та захисту дисертацій на здобуття вченого ступеня.

3. Бібліографічний пошук на критичний аналіз в архітектурній історіографії.
4. Наукові методи прикладних архітектурних досліджень.
5. Методика аналізу локальної містобудівної проблеми.
6. Функціонально-типологічний передпроектний аналіз архітектурного об'єкту.
7. Творчі аспекти дизайну архітектурного середовища.

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної та індивідуальної роботи для студентів денної форми навчання:

підготовка до аудиторних занять – 18 год. занять.

підготовка до контрольних заходів – 8 год.

опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях – 24 год.

Самостійна робота студента передбачає:

- поглиблене опрацювання лекційних тем по дисципліні з використанням учбової та спеціальної наукової літератури;
- підготовка до практичних та семінарських занять у відповідності до учбових завдань, узгоджених викладачем;
- підготовка підсумкового звіту (реферату) по результатам практичних занять та самостійної роботи;
- підготовка до підсумкового заліку по дисципліні.

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Видача такого завдання і формулювання його цілей та змісту, як правило, має корелюватися з прогнозованими (затвердженими) темами АМР і бути згодом їхньою складовою частиною. Обсяг виконання - 10 год.

8. Методи навчання передбачають:

- вивчення теоретичного лекційного курсу в процесі прослуховування лекцій на аудиторних заняттях та під час самостійної роботи;
- перегляд відеофільмів та мультимедійних презентацій по проблематиці дисципліни;
- самостійне вивчення та засвоєння учбового матеріалу з використанням учбової та спеціальної літератури, а також інтернет ресурсів;
- знайомство з характерними проблемними ситуаціями і об'єктами в натурних умовах;
- застосування технічних засобів та комп'ютерних технологій при підготовці та складанні підсумкового заліку.

Під час лекцій використовуються мультимедійні презентації. Під час практичних занять викладачем та студентами демонструються приклади з історичної та сучасної архітектурної практики із аналізом конкретних проектних рішень. Виконання індивідуального науково-творчого завдання покликане вирішити актуальні питання архітектурної практики в рамках визначених тем АМР. Студентам пропонуються альтернативні форми ІНДЗ, зокрема, підготовка індивідуальних проектів на фахові університетські, міські, вітчизняні та міжнародні конкурси.

9. Методи контролю

1. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни передбачає оцінку систематичності (в тому числі відвідування занять) та проводиться в усній формі як перевірка готовності до практичних занять.
2. Передбачено по окремим темам тестовий контроль у письмовій формі (тести відкритої і закритої форми).
3. Контроль самостійної роботи проводиться:
з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;

4. Контроль виконання індивідуального науково-аналітичного завдання здійснюється шляхом перевірки робіт, вчасності їх виконання та захисту.
5. Підсумковий контроль знань відбувається у формі письмово-оусного заліку (тести та колоквіум).

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Шкала оцінювання для заліку

Поточне тестування та самостійна робота								Інд. робо та	Підсумковий залік	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					10	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
-	7	7	7	7	7	7	8			

Шкала оцінювання

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Для диференційованого заліку
90-100	відмінно
82-89	добре
74-81	
64-73	
60-63	задовільно
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Рекомендована література

Базова

1. Білоконь Ю.М., Фомін І.О. Наука і творчість в архітектурі. – Київ, 2006. – 208 с.
2. Грушко И.М., Сиденко В.М. Основы научных исследований. Изд.3-е. – Харьков: Вища школа, 1983. – 224с.

Допоміжна

1. Гаврилук С. Історичне пам'яткознавство Волині, Холмщини і Підляшшя (XIX – початок XX ст.) – Луцьк: «Вежа», 532с.;
2. Капица П.Л. Эксперимент, теория, практика. – М.: Наука, 1977. – 351с.;
3. Лаврик Г.І. Основи системного аналізу в архітектурних дослідженнях і проектуванні. – К.: КНУБА, 2002. – 140с.;
4. Предтеченский В.М. Архитектурно-строительное образование и научные основы проектирования. – М.: Стройиздат, 1983. – 196с.;
5. Прибега Л. Охорона та реставрація об'єктів архітектурно-містобудівної спадщини України. Методологічний аспект. – Київ, 2009.
6. Фомін І.О. Основи теорії містобудування. – К.: Наукова думка, 1997.
7. Яблонский Д.Н. Количественные методы решения задач типологии жилища. – К.:Будівельник, 1971.

12. Інформаційні ресурси

1. Стандарт вищої світи за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування» рівнем вищої освіти магістр.
2. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.libg.rv.ua/>
4. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>

Національний університет
водного господарства
та природокористування

5. Цифровий репозиторій ХНУГХ ім. А.Н. Бекетова /
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://eprints.kname.edu.ua/>
6. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75)
/ [Електронний ресурс].
– Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>
http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php
7. Цифровий репозиторій НУВГП / [Електронний ресурс].
– Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/>

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Національний університет
водного господарства
та природокористування